

3. Давидович І. Є. Д 13 Контролінг: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 552 с.
4. Дерлоу Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. К.:Всеуито; Наукова думка, 2001. 242 с.
5. Кігель В. Р. Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці: Монографія. К.: ЦУЛ, 2003. 202 с.
6. Молчанський О. О. Процесуальні рішення: сутність та співвідношення з іншими спорідненими поняттями / О. О. Молчанський / Право і суспільство. 2012. № 2. С. 175-181.

УПРАВЛІННЯ КОПІНГ-ПОВЕДІНКОЮ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

*Сердюк М. А., Бабенко І. В.
Полтава, Україна*

Професійна діяльність педагога була і залишається достатньо напруженою працею, в якій є велика кількість стрес-факторів. Подібний характер трудової діяльності висуває високі вимоги до здоров'я, когнітивних та особистісних ресурсів педагога. Активний темп життя, надмірна відповідальність у процесі вдосконалення сучасної системи освіти, інтелектуальне навантаження та його нерівномірний розподіл, часте емоційне напруження, ненормований графік робочого дня, широкий спектр професійної діяльності висувають підвищені вимоги до особистості педагога. Тривалий вплив синтезу негативних факторів призводить до зниження працездатності, погіршення якості роботи педагога, високої частоти захворювань, зниження загальної працездатності, що, своєю чергою, може негативно позначатися на спілкуванні з колегами та учнями. Застосування різних способів та методів, спрямованих на подолання стресових ситуацій називають копінг-поведінкою (coping behavior, від англ. «to cope» – долати).

«Копінг-поведінка» (або просто «копінг») у психологічній літературі визначається як система стратегій і механізмів, які індивід використовує для управління стресовими ситуаціями, подолання труднощів чи адаптації до негативних життєвих подій. Копінг є активним психологічним процесом, спрямованим на зменшення негативного впливу стресорів та забезпечення психологічного благополуччя [1].

Цей термін описує різноманітні стратегії, які людина використовує для того, щоб впоратися з труднощами чи стресом, будучи більш ефективною і адаптованою до змін у своєму оточенні. Відмінності в копінг-стратегіях можуть бути пов'язані з особистісними особливостями, соціокультурними впливами та конкретними ситуаціями стресу.

Для ефективного подолання труднощів і підтримки психологічного комфорту учасників освітнього процесу важливим є вивчення та управління копінг-поведінкою, адже деякі способи копіngu є більш ефективними, ніж інші.

Наприклад, активні способи копіngu, такі як фізичні вправи, спілкування з друзями та близькими, можуть допомогти людині краще впоратися зі стресом. Натомість пасивні способи копіngu, як от вживання алкоголю або наркотиків, можуть лише погіршити ситуацію.

Важливо, щоб керівник закладу загальної середньої освіти знав про різні способи копіngu та вмів управляти копінг-поведінкою педагогів, адже це необхідно для:

- зниження стресу та вигорання. Робота в освітній сфері часто пов'язана з великою відповідальністю і емоційним навантаженням. Специфічні стратегії копіngu можуть допомогти педагогам вирішувати труднощі та зменшувати ризик професійного вигорання;

- підтримки психологічного здоров'я. Знання та використання здорових стратегій копіngu сприяє покращенню психічного здоров'я вчителів, що, в свою чергу, позитивно впливає на якість навчання та виховання;

- формування позитивного робочого середовища. Керування допінг поведінкою в колективі сприяє формуванню позитивного та підтримуючого робочого оточення, де працівники можуть відчувати себе комфортно та захищено;

- збільшення ефективності командної роботи. Вивчення та застосування різноманітних стратегій копіngu сприяє покращенню комунікації, розвитку взаєморозуміння та взаємодії в колективі.

Способи управління копінг-поведінкою в педагогічному колективі:

1. Проведення тренінгів та семінарів. Організація тренінгів з розвитку копінг-стратегій може допомогти педагогам вивчати та впроваджувати ефективні методи управління стресом.

2. Створення психологічної підтримки. Надання можливостей для консультування та психологічної підтримки сприяє виробленню здорових механізмів копіngu.

3. Впровадження практик психологічної безпеки. Формування середовища, в якому йде сприяння відкритій комунікації, допомагає вирішувати конфліктні ситуації та долати труднощі.

4. Розробка програми психологічного самопрофілювання. Педагоги можуть вивчати свої стресові ситуації та вдосконалювати власні стратегії управління ними.

Отже, управління копінг-поведінкою у педагогічному колективі – це не лише засіб подолання труднощів, але і ефективний інструмент для підтримки психологічного здоров'я та підвищення продуктивності в освітній сфері. Заходи щодо управління копінг-поведінкою сприяють створенню здорового та позитивного робочого середовища, допомагають педагогам краще справлятися зі стресом, зберегти свою працездатність та покращити якість освітнього процесу, що є важливим для досягнення успіху в галузі освіти.

Список використаних джерел:

1. Грабовська С., Єсип М. Проблема копіngu в сучасних психологічних дослідженнях. *Соціогуманітарні проблеми людини: психологічне здоров'я особи і суспільства*. 2010. № 4. 188-199.

КОМПОНЕНТИ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗДО

*Соколов А.В., Бабенко І.В.
Полтава, Україна*

Головним пріоритетом у діяльності закладу дошкільної освіти є збереження життя та здоров'я вихованців та працівників. Війна негативно впливає на організацію освітнього процесу, це зумовлює потребу в гнучкій трансформації діяльності освітньої сфери на період дії воєнного стану. Передусім є необхідність забезпечення учасників освітнього процесу:

- розробити стратегію створення безпечного освітнього середовища в ЗДО;
- впроваджувати чіткі алгоритми дій у разі небезпеки;
- систематизувати навчання для педагогів та дітей щодо дій у різних ситуаціях;
- забезпечити комфортне перебування в укриттях та захисних спорудах учасників освітнього процесу;
- запобігати проявам фізичного та психологічного насильства;
- дотримуватися прав і норм фізичної, інформаційної та психо-соціальної безпеки.

Безпечне освітнє середовище забезпечує: наявність безпечних умов навчання та праці, комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків, відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання, дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу. Поняття «безпека в освітньому просторі ЗДО» включає в себе соціально-психологічний, фізичний та інформаційний компоненти.

Освітнє середовище навчального закладу не є ізольованим від зовнішніх і внутрішніх факторів, їх впливу, які можуть мати як позитивний результат, так і містити загрози, небезпеки та ризики, які можуть сприяти деструктивним змінам у ньому. Для протидії таким змінам, необхідно, щоб освітнє середовище навчального закладу було захищеним, безпечним. Відсутність єдиного визначення поняття «безпека освітнього середовища» зумовлена існуванням різних підходів до розуміння його сутності. Йдеться і про психологічний, і про екологічний, і про інформаційний аспекти цього поняття.

Показниками безпечного освітнього простору ЗДО в умовах воєнного стану є:

- обов'язкова наявність у закладі укриття, яке відповідає вимогам ДСНС;